

MIASTO DEMOKRACJI

Informator o narzędziach
partycypacyjnych

SŁUPSK 2019

PREAMBUŁA KONSTYTUCJI RP

odsyła nas do najważniejszych wzorów
współczesnego patriotyzmu:
do więzi wspólnoty, solidarności, praw człowieka,
wolności i dialogu społecznego.
O to wszystko powinniśmy dbać w naszych wyborach i działaniach.
Na co dzień. Bo demokracja i solidarność
są jak piękny kwiat - trzeba je każdego dnia pielęgnować.

Dialog społeczny jest niezmiernie ważny,
szczególnie w małych, lokalnych wspólnotach.

Każdy i każda z Was może i powinien włączać się w aktywne
tworzenie demokracji lokalnej, korzystając z różnorodnych form:
głosując w budżecie obywatelskim, poprzez udział w demonstracjach,
debatach czy nawet przejazdach rowerowych.

Zachęcamy Was do lektury tego informatora, przygotowanego
specjalnie po to, by dobrymi działaniami, współpracą, dbałością o to,
co wspólne, zmieniać otaczającą nas rzeczywistość na lepszą.
Znajdziecie w nim oprócz garści wiedzy o tych, którzy sprawują władzę,
wiele informacji o tym w jaki sposób angażować się w działania miejskie.
Nie ważne czy jesteś uczniem, rodzicem, studentem czy seniorem.
Miasto jest dla Ciebie! Pamiętaj o tym i dbaj o nie,
bo dzięki temu dbasz o demokrację.

PATRYCJA CZAWŁYTKO
Prezeska Centrum Inicjatyw Obywatelskich
w Słupsku

SPIS TREŚCI

Czy wiesz, co to miejska demokracja?	4
Preambuła Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.	5
Na czym polega demokracja?	6
Manify, demonstracje	7
Cała demokracja jest debatą!	8
Masa krytyczna, czyli jak połączyć przyjemne z pożytecznym	9
Kilka sposobów na włączenie się w debatę publiczną.....	10
Partie polityczne i młodzieżówki	10
Referendum (w kraju i lokalnie) – bezpośrednio decyduj o losach wspólnoty!	11
Petycja – czyli napisz do Prezydenta lub Radnych	12
Poza kręgiem rządzących	13
Grupy nieformalne i wolontariat	14
Ekonomia społeczna i solidarna	15
Miejska demokracja a ekologia. Sharing is caring	16
Rady, Rady, Rady...	17
BUDŻET OBYWATELSKI – łatwy sposób na zmianę otoczenia	18
INICJATYWA LOKALNA – starsza siostra budżetu obywatelskiego	19
Budżet na działania. Skąd brać pieniądze?	20
Konsultacje społeczne – mówisz, co myślisz.....	22
Masz prawo do informacji!	23
Biuletyn Informacji Publicznej, czyli skąd czerpać wiedzę o mieści.....	24
Trójpodział władzy	25
Rada Miejska	26
Zadania samorządu/państwa	27
Czy wiesz, że...	28
Rzecznik Praw Obywatelskich	29
Miejski Rzecznik Konsumentów	29
Punkty Nieodpłatnych Porad Prawnych	29
Kontakty.....	30
O Autorze grafik	31

CZY WIESZ, CO TO MIEJSKA DEMOKRACJA?

JEŻELI CHOCIAŻ NA 1 PYTANIE ODPOWIESZ "NIE", TO TEN INFORMATOR JEST DLA CIEBIE!

TAK NIE

- Czy wiesz, czym jest demokracja?
- Czy wiesz, skąd pochodzi cytat
"(...) my, Naród Polski - wszyscy obywatele Rzeczypospolitej"?
- Czy bierzesz udział w wyborach powszechnych?
- Czy głosowałeś/łaś lub zgłosiłeś/łaś projekt do Słupskiego Budżetu Partycypacyjnego?
- Czy wiesz, co oznacza skrót NGO?
- Czy wiesz, ile musisz mieć lat, żeby wziąć udział w demonstracji?
- Czy znasz tekst Konstytucji?
- Czy wiesz, czy możesz złożyć petycję do Prezydent/a Miasta Słupska?
- Czy znasz choć jeden z projektów zrealizowanych w ramach budżetu partycypacyjnego w Słupsku?
- Czy wiesz, ilu jest radnych w słupskiej Radzie Miejskiej?
- Czy znasz jakąś organizację pozarządową ze Słupska lub z Polski?
- Czy słyszałeś/łaś kiedykolwiek o konsultacjach społecznych?
A może brałeś/łaś udział w spotkaniu konsultacyjnym?
- Czy uważasz, że masz wpływ na miasto i to co się dzieje w kraju?
- Czy wiesz, że polityków można i trzeba rozliczać za słowa i podejmowane decyzje?

Naszą podróż przez narzędzia, dzięki którym masz wpływ na miasto zaczniemy od Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. A dokładniej od przypomnienia Preambuły tego dokumentu. Konstytucja jest najważniejszym dokumentem chroniącym prawa WSZYSTKICH obywateli. Zapewnia równość obywateli w prawach i obowiązkach wobec kraju i małych ojczyzn jakimi są nasze miasta.

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 2 kwietnia 1997 r.

PREAMBUŁA

W TROSCE O BYT I PRZYSZŁOŚĆ
NASZEJ OJCZYZNY,
ODZYSKAWSZY W 1989 ROKU MOŻLIWOŚĆ
SUWERENNEGO I DEMOKRATYCZNEGO
STANOWIENIA O JEJ LOSIE,
MY, NARÓD POLSKI -
- WSZYSCY OBYWATELE RZECZYPOSPOLITEJ,
zarówno wierzący w Boga
będącego ŹRÓDŁEM PRAWDY,
SPRAWIEDLIWOŚCI, DOBRA I PIĘKNA,
JAK I NIE PODZIELAJĄCY TEJ WIARY,
A TE UNIWERSALNE WARTOŚCI
WYWODZĄCY Z INNYCH ŹRÓDEŁ,
RÓWNI W PRAWACH I W POWINNOŚCIACH
WOBEC DOBRA WSPÓLNEGO - POLSKI,
WDZIĘCZNI NASZYM PRZODKOM ZA ICH PRACĘ,
ZA WALKĘ O NIEPODLEGŁOŚĆ OKUPIONĄ
OGROMNYMI OFIARAMI, ZA KULTURĘ
ZAKORZENIONĄ W CHRZEŚCIJAŃSKIM
DZIEDZICTWIE NARODU
I OGÓLNOLUDZKICH WARTOŚCIACH,
NAWIĄZUJĄC DO NAJLEPSZYCH TRADYCYI
PIERWSZEJ I DRUGIEJ RZECZYPOSPOLITEJ,
ZOBOWIĄZANI, BY PRZEKAZAĆ PRZYSZŁYM
POKOLENIOM WSZYSTKO, CO CENIE Z PONAD
TYSIĄCLETNEGO DOROBKU,
ZŁĄCZENI WIĘZAMI WSPÓLNOTY
Z NASZYM RODAKAMI ROZSIANYMI
PO ŚWIECIE, ŚWIADOMI POTRZEBY
WSPÓŁPRACY ZE WSZYSTKIMI KRAJAMI

DLA DOBRA RODZINY LUDZKIEJ,
POMIŁI GORKKIE DOŚWIADCZENIĘ Z CZASÓW,
GDY PODSTAWOWE
WOLNOŚCI I PRAWA CZŁOWIEKA
BYŁY W NASZEJ OJCZYZNIE TAMANE,
PRAGNĄC NA ZAWSZE ZAGWARANTOWAĆ
PRAWA OBYWATELSKIE, A DZIAŁANIU
INSTYTUCYI PUBLICZNYCH ZAPEWNIĆ
RZETELNOŚĆ I SPRAWNOŚĆ,
W POCZUCIU ODPOWIEDZIALNOŚCI
PRZED BOGIEM LUB PRZED
WŁASNYM SUMIENIEM, USTANAWIAMY
KONSTYTUCYĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
JAKO PRAWA PODSTAWOWE DLA PAŃSTWA
OPARTE NA POSZANOWANIU WOLNOŚCI
I SPRAWIEDLIWOŚCI, WSPÓŁDZIAŁANIU WŁADZ,
DIALOGU SPOŁECZNYM ORAZ NA ZASADZIE
POMOCCENICZOŚCI UMACNIĄJĄCEJ
UPRAWNIENIA OBYWATELI I ICH WSPÓLNOT.
WSZYSTKICH, KTÓRZY DLA DOBRA
TRZECIEJ RZECZYPOSPOLITEJ
TĘ KONSTYTUCYĘ BĘDĄ STOSOWALI,
WZYWAMY, ABY CZYNIŁI TO,
DBAJĄC O ZACHOWANIE PRZYRODZONEJ
GODNOŚCI CZŁOWIEKA,
JEGO PRAWA DO WOLNOŚCI
I OBOWIĄZKU SOLIDARNOŚCI Z INNYMI,
A POSZANOWANIE TYCH ZASAD MIELI
ZA NIEWZRUSZONĄ PODSTAWĘ
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

NA CZYM POLEGA DEMOKRACJA

PEWNIENIE SPOTKALISZ SIĘ Z WIELOMA DEFINICJAMI SŁOWA DEMOKRACJA - ŻE JEST TO FORMA SPRAWOWANIA WŁADZY LUB USTRÓJ POLITYCZNY, W KTÓRYM DECYDUJE WIĘKSZOŚĆ OBYWATELI – ALBO BEZPOŚREDNIO, ALBO ZA POŚREDNICTWEM WYBIERANYCH PRZEDSTAWICIELI.

ALE CZY KIEDYKOLWIEK ZASTANAWIAŁEŚ/ŁAŚ SIĘ CO TO WŁAŚCIVIE OZNACZA I JAKIE NIESIE ZA SOBĄ KONSEKWENCJE?

CZY ZDAJECIE SOBIE SPRAWĘ, ŻE TO WY JESTEŚCIE TYMI OBYWATELAMI?

Pojęcie demokracja pochodzi aż z V w.p.n.e. Starogreckie słowo δημοκρατία (demokratia) składa się ze słów δῆμος (demos) tłumaczonego jako lud, obywateli oraz κρατέω (krateo), czyli "rządzić".

Czyli najprościej rządy ludu.

Czy masz poczucie, że obywatele faktycznie mają wpływ na władzę w kraju, w mieście, w swoim powiecie, na wsi?

Najważniejszym warunkiem są wolne wybory – dostępne i zrozumiałe dla każdego obywatela. Bardzo ważne (i zapisane w Konstytucji) są wolność poglądów, słowa i prasy. Jednym z kryteriów demokracji jest też wolność zrzeszania się np. w partiach politycznych.

Dlatego tak ważne jest uczestnictwo w wyborach zarówno tych na poziomie kraju – wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Sejmu u Senatu, jak i w tych lokalnych – prezydenta/burmistrza Twojego miasta, wójta gminy, radnych, marszałka województwa i radnych województwa. To ci ludzie decydują w Twoim imieniu o tym jak będzie wyglądać i funkcjonować Twoja najbliższa okolica i cały kraj.

Ważna jest też walka o wolność słowa, prasy, poglądów ..., jak to robić, dowiesz się z kolejnych stron informatora.

DEMOKRACJA
JEST W TWOICH
RĘKACH!

MANIFY I DEMONSTRACJE

W jaki sposób protestujesz, kiedy coś nie idzie po Twojej myśli? Często debata nie wystarczy, żeby przedstawić swoje racje, szczególnie jak dotyczą większej części społeczeństwa np. uczniów, nauczycieli, lekarzy albo kobiet – jak to ostatnio miało miejsce w całej Polsce. Wtedy możesz zorganizować demonstrację, zwaną też manifestacją (w skrócie manifa). Demonstracja z łaciny „*demonstratio*” to wskazanie nurtującego nas problemu, publiczne pokazanie naszych uczuć pozytywnych (np. manifestacje popierające pewne rozwiązania) lub negatywnych (manify przeciwko władzy, rozwiązaniom itp.). Manifestacja musi odbywać się w przestrzeni publicznej. Rodzajem manifestacji jest pikietą, która polega wyłącznie na noszeniu i pokazywaniu plakatów dotyczących jakiejś sprawy.

Ty też możesz zorganizować demonstrację. Gwarantuje Ci to Konstytucja, w której jedną z podstawowych wolności jednostki jest wolność zgromadzeń.

PAMIĘTAJ, ŻE DEMONSTRACJE POWINNY BYĆ POKOJOWE! TYLKO W TEN SPOSÓB, BEZ ZRAŻANIA DO SIEBIE LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI MOŻESZ OSIĄGNĄĆ SWÓJ CEL!

Jak zorganizować manifestację? Pomoże Ci w tym ustawa Prawo o zgromadzeniach. Pamiętaj, że chęć zorganizowania zgromadzenia musisz zgłosić do Urzędu Miasta lub Urzędu Gminy! (nie wcześniej niż na 30 dni i nie później niż na 6 dni przed planowaną datą zgromadzenia). W art. 10 ustawy znajdziesz informacje, co musi się znaleźć w takim zgłoszeniu a w art. 19 obowiązki organizatora i przewodniczącego zgromadzenia. Jeżeli planowane zgromadzenie nie będzie powodować utrudnień w ruchu drogowym, a w szczególności powodować zmiany w jego organizacji, możesz zastosować uproszczoną procedurę zgłoszenia zgromadzenia opisaną w rozdziale 3 ustawy.

**NIE BÓJ SIE USTAW!
SZCZEGÓLNIIE TEJ
O ZGROMADZENIACH.
JEST KRÓTKA I KONKRETNA.
PAMIĘTAJ, ŻE
NIEZNAJOMOŚĆ PRAWA
SZKODZI!**

CAŁA DEMOKRACJA JEST DEBATĄ!

samej idei debatowania. Debata powinna być oparta na zrozumieniu i szacunku do poglądów i opinii naszych współmówców nawet jeżeli się z nimi nie zgadzamy.

DEBATA TO WYMIANA ARGUMENTÓW!

debata gotowa. Jeżeli nie korzystasz z mediów społecznościowych pomoc znajdziesz w Centrum Inicjatyw Obywatelskich.

Nie masz gdzie zorganizować debaty? Pamiętaj o bezpłatnych salach konferencyjnych lub szkoleniowych, które są w naszym mieście m.in. w Centrum Inicjatyw Obywatelskich, w Słupskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej czy w jednostkach miejskich takich jak np. biblioteki.

Nie zapomnij o spokojnym i rzeczowym argumentowaniu! Nie ma nic gorszego niż awantura zamiast rozmowy. Nie przejmuj się jak na początku będą was ponosiły emocje, debatowania też trzeba się nauczyć. O czym pamiętać?

- odwołujcie się do faktów, danych i źródeł – nie do emocji;
- nie ma nic złego w zmianie zdania;
- otwórz się na argumenty;
- bycie w błędzie jest ok! Od tego jest debata, żeby zweryfikować swoje poglądy.

Powodzenia!

Z debatami spotkasz się wszędzie – w internecie, w telewizji, w domu, w szkole. Komentarze na forach internetowych czy na facebooku też często przyjmują formę debat. Niestety często debaty publiczne zamieniają się w festiwal hejtu, co przeczy idei debatowania. Jak zorganizować debatę? Musisz mieć salę (najlepiej z nagłośnieniem), zaprosić gości (nie bój się zapraszać ekspertów) i ułożyć plan spotkania. Z promocją wydarzenia również dasz sobie radę! Wystarczy puścić info na „fejsie” czy wśród znajomych i

WSZYSZY JEDZIEMY NA TYM SAMYM

MASA KRYTYCZNA CZYLI JAK POŁĄCZYĆ PRZYJEMNE Z POŻYTECZNYM

Czytając tytuł zapewne zastanawiacie się, o co chodzi z tą masą krytyczną? Jest to ruch społeczny zapoczątkowany w latach 90. w USA i zakładający spotkania dużej grupy rowerzystów i wspólny przejazd przez miasto. Jest to taka rowerowa demonstracja, która ma za zadanie pokazać, że rowerzyści są siłą w mieście i mają swoje problemy, a często niestety są ignorowani. Złośliwi twierdzą, że jest to blokowanie ruchu. Rowerzyści im odpowiadają, że oni nie blokują ruchu, tylko nim są.

Dla wielu miast w Polsce i na świecie terminem masy krytycznej jest ostatni piątek miesiąca. W Słupsku pierwsza masa krytyczna zorganizowana została w 2006 roku.

**PAMIĘTAJ, ŻE MIASTO JEST DLA WSZYSTKICH
UCZESTNIKÓW RUCHU: PIESZYCH, ROWERZYSTÓW,
KIEROWCÓW I TRANSPORTU PUBLICZNEGO!**

Myślisz, że to dobry sposób demonstrowania swojej obecności w mieście?

Kilka sposobów na włączenie się w debatę publiczną

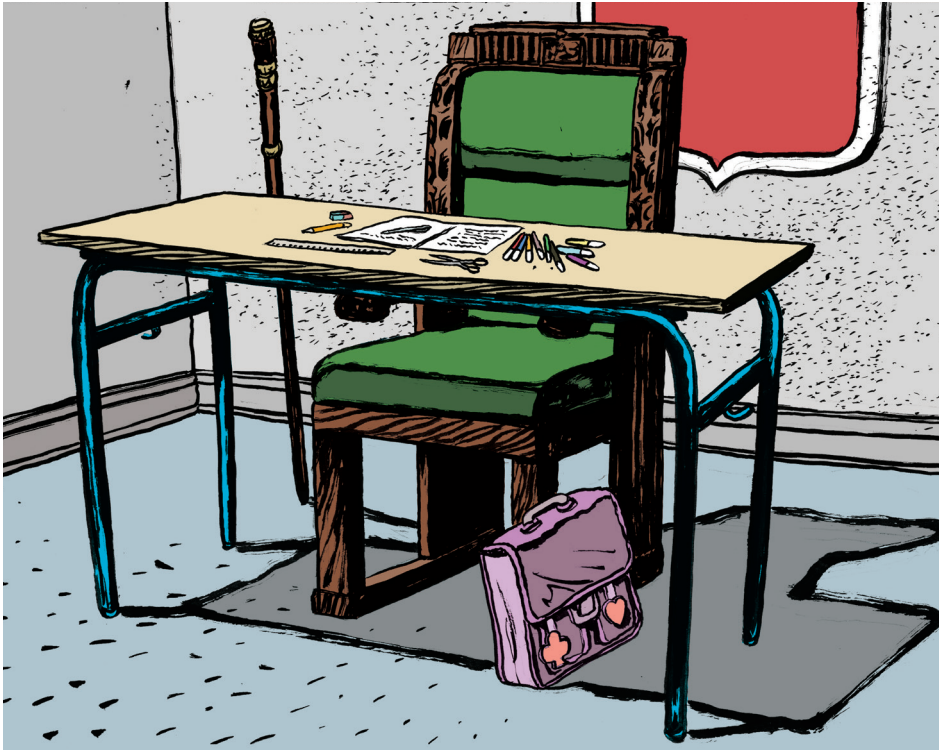
PARTIE POLITYCZNE I MŁODZIEŻÓWKI

„Nie palcie komitetów, zakładajcie własne” powiedział Jacek Kuroń. Jeżeli chcecie zmieniać politykę na lepszą, bliższą ludziom, trzeba zmieniać partie przystępując do nich. Pamiętaj, że polityka to nie władza (choć pewnie wielu politykom tak się wydaje). Polityka to dbanie o dobro wspólne, służba ludziom, których reprezentujemy czy to w Sejmie, senacie czy w Radzie Miasta. Oczywiście w granicach prawa i zgodnie z Konstytucją i ustawami.

Jeżeli jesteś za młody, żeby zostać posłem lub

Radnym/Radną - wstąp do młodzieżówki. Tak popularnie określane są stowarzyszenia zrzeszające młodzież, które współpracują z partiami politycznymi. Młodzieżówki są idealnym wyjściem dla Ciebie, gdy planujesz związać swoją przyszłość z polityką – będą one z pewnością wprowadzeniem do świata partii politycznych, pokażą Ci, jak wygląda praca w ugrupowaniach i otworzą Ci drzwi do wielkiej polityki na szczeblu ogólnokrajowym.

Chyba warto spróbować, prawda?

REFERENDUM W KRAJU I LOKALNIE

BEZPOŚREDNIO DECYDUJ O LOSACH WSPÓLNOTY!

Ten rodzaj podejmowania decyzji jest niezwykle istotny. Referendum jest idealnym przykładem demokracji bezpośredniej – władze zadają Ci pytanie, Ty na nie odpowiadasz i wspólnie z innymi mieszkańcami i mieszkankami wskazujecie najlepszą wg większości decyzję. W referendum pytanie powinny być proste i jednoznaczne. Co ważne – referendum jest narzędziem opierającym się na Konstytucji, która jasno mówi, że władzę zwierzchnią w Polsce sprawuje Naród bezpośrednio lub za pośrednictwem swoich przedstawicieli (art. 4) ust. 1 i 2.

Refferendum lokalne dotyczy pewnego obszaru – miasta, gminy, powiatu lub województwa, krajowe natomiast całego kraju. Aby wziąć w nim udział, musisz spełnić kilka warunków:

- na stałe mieszkać na danym obszarze,
- mieć ukończone 18 lat,
- mieć czynne prawo wyborcze.

Możesz też zainicjować referendum. Referenda lokalne mogą być przeprowadzane nie tylko na wniosek samego samorządu, ale także mieszkańców i mieszanek danego obszaru. W naszym mieście odbyły się dwa referenda na wniosek mieszkańców, których celem było odwołanie urzędującego ówczesnie Prezydenta. Referenda dotyczą spraw ważnych dla miast – inwestycji czy ostatnio – polityki ekologicznej.

Jeżeli chcesz poznać szczegóły dotyczące referendów lokalnego oraz ogólnokrajowego – zajrzyj do ustaw o referendum lokalnym oraz ogólnokrajowym. Wbrew pozorom są napisane przystępnym językiem i wskazują najważniejsze założenia tych narzędzi.

PETYCJA

CZYLI NAPISZ DO PREZYDENTA LUB RADNYCH

Jeżeli uważasz, że jest jakaś sprawa wymagająca pilnej interwencji, masz prawo złożyć petycję do władz – kraju, miasta, gminy. Petycje mogą składać obywatele, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, stowarzyszenia czy fundacje.

Czego może dotyczyć petycja? Tak naprawdę wszystkich obszarów, w których wg Ciebie wymagana jest zmiana w prawie lub w działaniach władz. Jeżeli nie podobają Ci się działania władz lub zapisy jakiejś ustawy, rozporządzeń, uchwał rady miejskiej lub rady gminy – śmiało pisz petycję. Możesz ją złożyć osobiście, listownie lub elektronicznie. Petycje składane do Prezydenta Miasta Słupska dotyczą polityki klimatycznej miasta, rozkładu jazdy autobusów czy zasad przyznawania stypendiów dla uczniów.

PRAWDŁOWO ZŁOŻONA PETYCJA POWINNA ZAWIERAĆ:

- INFORMACJĘ, KTO SKŁADA PETYCJĘ,
- ADRES OSOBY/INSTYTUCJI SKŁADAJĄCEJ PETYCJĘ,
- ADRESATA PETYCJI – DO KOGO JĄ KIERUJESZ,
- PRZEDMIOT PETYCJI (NP. WS. UCHWAŁY DOTYCZĄCEJ LIKWIDACJI SZKOŁY NR....),
- PODPISIE (NIE ZAPOMNIJ O NIM).

Na rozpatrzenie petycji organ (osoba, instytucja), do którego ją składasz, ma 3 miesiące. W Słupsku wszystkie petycje oraz odpowiedzi na nie znajdziesz w Biuletynie Informacji Publicznej. Kopalnia wiedzy o petycjach: www.petycje.edu.pl

Poza kręgiem rządzących

NGOSY TO ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, OKREŚLANE TAKŻE JAKO TRZECI SEKTOR, PEŁNIĄ ZARÓWNO W KRAJU, JAK I LOKALNIE NIEZWYKLE WAŻNĄ ROLĘ. SĄ JEDNYM Z FILARÓW SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO I REALIZUJĄ SZEREG ZADAŃ AŻ W 33 SFERACH ZADAŃ PUBLICZNYCH WSKAZANYCH W USTAWIE O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE. ORGANIZACJE DZIAŁAJĄ M.IN.W OBSZARZE KULTURY, SPORTU, POMOCY SPOŁECZNEJ, OCHRONY ZDROWIA, INTEGRACJI, OCHRONY ŚRODOWISKA, NA RZECZ ZWIERZĄT, ROZWOJU GOSPODARCZEGO, NA RZECZ DEMOKRACJI, REWITALIZACJI...I W WIELU INNYCH OBSZARACH.

Dlaczego warto założyć organizację lub w niej działać?

- robisz coś nie tylko dla innych, ale także dla siebie,
- rozwijasz się,
- masz okazję poznać nowych, ciekawych ludzi,
- realizujesz swoje pomysły, czasem nawet te szalone,
- zdobędziesz cenne doświadczenie,
- pracodawcy doceniają działalność społeczną,
- w większości przypadków jest to działalność społeczna, ale pozyskując środki zewnętrzne, można uwzględnić koszty pracownicze,
- może okazać się, że to jest praca dla Ciebie,
- dla satysfakcji.

Ty też możesz założyć organizację! Przyjdź do nas a uzyskasz pomoc.

Centrum Inicjatyw Obywatelskich

Al. Sienkiewicza 19

E-mail: cio@cio.slupsk.pl

Tel/fax: +48 59 840 29 20

Fb: <https://www.facebook.com/CIO.Slupsk/>

Pamiętaj, że w Słupsku działa też Słupskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej, gdzie możesz bezpłatnie wynająć salę na spotkanie, konferencję czy biuro. Takie wsparcie na start jest super!

SŁUPSKIE CENTRUM ORGANIZACJI

POZARZĄDOWYCH I EKONOMII SPOŁECZNEJ

UL. NIEDZIAŁKOWSKIEGO 6, TEL: 848 79 21

FB: [HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/NGOSLUPSK/12](https://www.facebook.com/NGOSLUPSK/12)

ZAJRZYJ TEŻ TU: NGO.PL

Grupy nieformalne i wolontariat

Aby wpływać na przestrzeń miejską i pozostawić po sobie ślad, niekiedy musisz przystąpić do organizacji pozarządowej bądź ją założyć – możesz też działać w grupach nieformalnych lub zaangażować się w działalność wolontarystyczną.

Zacznijmy od wolontariatu – to nie tylko praca na rzecz osób starszych, chorych czy zwierząt i pomoc im (bo bardzo często się z tym kojarzy). To również aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi np. przy organizacji imprez. Przykładowo w Słupsku w inscenizacji Powstania Warszawskiego biorą udział właśnie wolontariusze – bez nich cała akcja nie mogłaby się odbyć.

Jeżeli chcesz zostać wolontariuszem zgłoś się

do Centrum Inicjatyw Obywatelskich lub Regionalnego Centrum Wolontariatu - oni pomogą Ci znaleźć organizację odpowiednią dla Ciebie.

Grupy nieformalne natomiast to struktury podobne do organizacji pozarządowych, tyle, że nie mają spisanego statutu, nie są nigdzie zarejestrowane – po prostu działają w przestrzeni miejskiej dla dobra ogółu. Jedną z takich grup jest w Słupsku „Witkacy Cacy-Cacy” – dzięki niej możecie m. in. oglądać w mieście wielkoformatową galerię prac Witkacego na szczytach bloków czy Witkacowy mural naprzeciwko Młodzieżowego Centrum Kultury.

Pamiętajcie, że grupy nieformalne również mogą zdobywać granty na działania!

EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA

Na pograniczu III sektora i biznesu istnieje coś takiego jak ekonomia społeczna i solidarna. Jest to sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność gospodarczą służy integracji społecznej i zawodowej oraz rozwojowi lokalnemu. Podmioty ekonomii społecznej to m.in. spółdzielnie socjalne, które prowadzą np. kawiarnie a zysk przeznaczają na rzecz aktywności społecznej.

Interesuje Cię ten temat? Zapoznaj się ze Słupskim Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej i Solidarnej na lata 2018-2021 lub zgłoś się do działającego w Słupsku Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej działającego przy Centrum Inicjatyw Obywatelskich.

MIEJSKA DEMOKRACJA A EKOLOGIA **SHARING IS CARING**

W jaki sposób łączą się te dwa pojęcia? Coraz częściej musimy walczyć o nasze małe ojczyzny w kontekście zmian klimatycznych. Co my mieszkańcy miasta możemy zrobić, żeby żyło nam się wygodnie i zdrowo, czy możemy zatrzymać zmiany klimatu? W 2010 roku magazyn Time wskazał jako jedną z 10 idei, które zmienią świat, ideę dzielenia się – sharing economy. Jak dzielić się w mieście i jaki wpływ ma to na klimat? Sharing is caring (tłum. dzielenie się jest dbaniem) – zarówno o planetę jak i przyszłe pokolenia. Mamy w mieście Jadłodzielnię, otwarto też sklep społeczny. Możemy też dzielić nasz samochód ze znajomymi i np. razem jeździć do pracy. Możemy organizować swapy ubraniowe (tłum. ang swap – wymiana) czy książkowe. Możemy w końcu nie wyrzucać tylko naprawiać korzystając z Babskiej i Męskiej Szopy. Pamiętajcie – miasto jest nasze, to my decydujemy o jego przyszłości. A przestrzeni do działań jest wiele, więc zastanów się w jaki sposób można zaangażować lokalną wspólnotę – sąsiadów, znajomych a może całe miasto we wspólną konsumpcję. Pamiętaj, że masz narzędzia, żeby działać!

A jak Ty się dzielisz tym,
co masz z innymi
mieszkańcami/mieszkankami Słupska?

RADY, RADY, RADY

Jeżeli jesteś mieszkańcem lub mieszkanką Słupska masz wspaniałą możliwość współdecydowania o tym, co się dzieje w mieście. Możesz zostać członkiem/członkinią jednej z Rad działających przy Prezydencie Miasta Słupska. A jest ich kilka, m.in. Rada Sportu, Rada Kultury, Rada Edukacji, Rada Kobiet, Rada Seniorów czy Słupska Rada Działalności Pożytku Publicznego. Pełnią one funkcję doradczą dla Prezydenta i są radami społecznymi, czyli za pracę w nich nie przysługuje wynagrodzenie. Zasiadający w Radach mają możliwość doradzania Prezydentowi w kluczowych dla miasta sprawach, opiniują dokumenty strategiczne, ustalają w którą stronę miasto ma się rozwijać. Jeżeli masz czas i chęci, to na pewno znajdziesz miejsce w którejś z Rad.

Bardziej sformalizowanym ciałem jest Młodzieżowa Rada Miasta. Młodzieżowa Rada Miasta Słupska wybierana jest na 2-letnią kadencję i składa się z 23 Radnych wybieranych w wyborach tajnych i bezpośrednich spośród uczniów słupskich szkół ponadgimnazjalnych. Jeżeli interesujesz się samorządem i jego strukturą, oglądasz obrady Rady Miejskiej bądź bierzesz w nich udział i uważasz, że

taka forma pracy na rzecz społeczności lokalnej jest dla Ciebie odpowiednia to Młodzieżowa Rada Miasta może być kluczem otwierającym Ci drzwi do świata lokalnej polityki. Jest to też doskonała okazja do zdobycia doświadczenia i poznania super ludzi!

Rada Organizacji Pozarządowych

Jeżeli działasz w jednej z ponad 300 słupskich organizacji pozarządowych to może Cię zainteresować Rada Organizacji Pozarządowych. Składa się ona z członków i członkiń organizacji wybieranych w wyborach na 2 letnią kadencję. Rada ma za zadanie wspieranie słupskich organizacji i działanie na ich rzecz w kontaktach z partnerami zewnętrznymi – samorządem lokalnym, województwem czy partnerami z sektora prywatnego. Organizuje w mieście debaty, konferencje i integruje słupskie organizacje. Warto w niej być! Chcesz wiedzieć więcej?

Odwiedź <https://www.facebook.com/rop.slupsk/> lub zgłoś się do Centrum Inicjatyw Obywatelskich!

BUDŻET OBYWATELSKI

ŁATWY SPOSÓB NA ZMIANĘ OTOCZENIA

Budżet miasta to dość skomplikowana materia – setki stron, tysiące działów i przeróżnych paragrafów, na których „zlokalizowane” są pieniądze na działania z zakresu m. in. kultury, edukacji, ochrony zdrowia, inwestycji, ochrony środowiska, gospodarki nieruchomościami itd. W budżecie miasta co roku są środki na budżet obywatelski, o przeznaczeniu którego decydują wyłącznie mieszkańcy i mieszkanki miasta. Co można zgłosić? Prawie wszystko!

Festiwal muzyczny, zawody sportowe, zajęcia teatralne, budowę małej infrastruktury – wszystko to, co jest wg Ciebie potrzebne fajnemu miastu. Ważne – wszystkie działania muszą być ogólnodostępne dla mieszkańców i mieszanek miasta!

JAK DZIAŁA BUDŻET?

Najczęściej wygląda to tak, że mieszkańcy i mieszkanki zgłaszają projekty w ustalonych kategoriach (np. zadania społeczne i infrastrukturalne), następnie dokonywana jest ich analiza przez wydziały/jednostki miejskie, potem odbywa się głosowanie i realizacja zadań w następnym roku kalendarzowym. W naszym mieście od kilku edycji co roku przekazywane są 2 miliony złotych, które dzielimy pomiędzy:

- zadania infrastrukturalne ogólnomiejskie,
- zadania infrastrukturalne lokalne,
- zadania infrastrukturalne dedykowane szkołom,
- zadania społeczne.

CO WAŻNE

W większości miast prace nad budżetem prowadzone są przez powołany zespół, który wspólnie opracowuje zasady i następnie nadzoruje realizację całego budżetu. W skład Zespołu w Słupsku wchodzi co roku przedstawiciele mieszkańców i mieszanek naszego miasta, organizacji pozarządowych, Radnych i Urzędu.

BUDŻET OBYWATELSKI W PIĘCIU KROKACH

PIERWSZY -> zapoznaj się z regulaminem budżetu partycypacyjnego, znajdziesz go na stronie internetowej miasta.

DRUGI -> wypełnij formularz zgłoszeniowy zadania (zaangażuj przyjaciół, razem różnie!).

TRZECI -> to etap analizy formalnej oraz merytorycznej wniosku i ewentualne poprawki – jako wnioskodawca będziesz informowany na bieżąco.

CZWARTY -> głosowanie na zadania, które przeszły pozytywnie oceny formalną oraz merytoryczną – promuj swój projekt wszelkimi możliwymi kanałami i zbieraj głosy.

PIĄTY -> wisienka na torcie - realizacja wybranych projektów i radość z efektów ogromnego zaangażowania :)

INICJATYWA LOKALNA

starsza siostra budżetu obywatelskiego

To kolejna dawka pieniędzy, którą można wykorzystać na działania w przestrzeni. Podobnie jak w budżecie partycypacyjnym, mieszkańcy i mieszkanki składają swoje projekty, jednakże nie ma głosowania, tylko decyzję podejmuje powołana komisja, która składa się z przedstawicieli urzędu, organizacji pozarządowych i Rady Miejskiej.

Inicjatywa lokalna może dotyczyć wielu obszarów, np. wykonania placu zabaw lub siłowni zewnętrznej, zorganizowania koncertu lokalnej grupy muzycznej, warsztatów plastycznych lub zawodów

sportowych. Do zgłoszenia inicjatywy lokalnej potrzebna jest grupa mieszkańców i mieszanek – formalnie potrzebne są dwie osoby, natomiast warto, aby pod projektem podpisało się ich więcej, żeby pokazać, że dane działanie jest potrzebne i akceptowane przez większą liczbę mieszkańców i mieszanek np. danego osiedla.

Nie wiesz, jak napisać wniosek? Podejdź do Centrum Inicjatyw Obywatelskich lub Słupskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej – tam znajdziesz pomoc.

BUDŻET NA DZIAŁANIA SKĄD BRAĆ PIENIĄDZE?

FIO czyli Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Duży program dla nie tylko dużych graczy. Jeżeli masz pomysł w jaki sposób zwiększyć zaangażowanie obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne to FIO jest dla Ciebie. W ramach FIO można składać tylko projekty społeczne we wszystkich sferach pożytku publicznego, ale co roku wyznaczane są priorytety!

Konkursy ogłaszane są raz w roku w ostatnim kwartale roku. Co ważne – w ramach składanych ofert nie trzeba wносить wkładu własnego.

Szczegółowe informacje uzyskasz w Centrum Inicjatyw Obywatelskich oraz u operatora programu, czyli w Narodowym Instytucie Wolności: <https://www.niw.gov.pl>

Akumulator Społeczny

Łatwo, szybko i przyjemnie

Czy znasz takie narzędzie jak Akumulator społeczny? Jest to fundusz mający na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i mieszkańców całego Pomorza. Kto może z niego korzystać? Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne – czyli wszyscy, którzy chcą działać na rzecz mieszkańców i mieszkańek regionu. To nie tylko pieniądze na działania, to również bardzo ważne wsparcie w napisaniu projektu (szkolenia i animacje) i rozliczeniu go.

Na jakie działania?

Na projekty związane m.in. z pomocą społeczną, nauką, edukacją, oświatą i wychowaniem, kulturą, sztuką, ochroną dóbr kultury i tradycji, ochroną zdrowia, działaniem na rzecz osób niepełnosprawnych, promocją zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy, upowszechnianiem i ochroną praw kobiet, krajoznawstwem oraz wypoczynkiem dzieci i młodzieży, ekologią i ochroną zwierząt. Wachlarz działań jest bardzo szeroki.

Aplikujesz? Zgłoś się do Centrum Inicjatyw Obywatelskich i wejdź na stronę:
<http://www.akumulatorspoeczny.pl/>

Jakie fundusze można zdobyć?

- Minigrant do 500 zł na inicjatywę,
- Grant do 5000 zł na działania ze sfery pożytku publicznego,
- Grant do 5000 zł na wsparcie młodej organizacji pozarządowej.

POŻYCZKI DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W Słupsku jedną z form współpracy finansowej z organizacjami są pożyczki na realizację zadań współfinansowanych ze środków zewnętrznych. Organizacja ubiegająca się o pożyczkę musi mieć siedzibę i działać na terenie

Miasta Słupska. Regulamin udzielania pożyczek znajdziecie w BIPie. A dodatkowych informacji udzielią wam pracownicy Urzędu w Słupskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej.

FUNDUSZ WKŁADÓW WŁASNYCH

Jest to narzędzie bardzo przydatne dla organizacji pozarządowych. Wyobraź sobie, że masz super pomysł na duży projekt z dużym budżetem, ale Twoja organizacja nie ma wystarczających funduszy żeby zapewnić tzw. wkład własny finansowy. Możecie pozwolić sobie tylko na wniesienie wkładu w postaci pracy wolontariuszy albo wkładu rzeczowego.

Wtedy z pomocą przychodzi Ci Fundusz Wkładów Własnych. Warunkiem otrzymania wsparcia z Funduszu jest udział organizacji w otwartym konkursie ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych, na realizację których organizacje pozyskały środki zewnętrzne. Konkurs ten ogłaszany jest przez Miasto/Gminę na początku każdego roku kalendarzowego a ogłoszenie znajdziesz w BIPie – nie przegap terminu!

KONSULTACJE SPOŁECZNE – MÓWISZ, CO MYŚLISZ

To niezwykle narzędzie, przy pomocy którego rządzący rozmawiają z mieszkańcami i mieszkańkami na ważne dla nich tematy. Wyraz "rozmowa" użyty jest tutaj w sensie dosłownym i przenośnym, gdyż w ramach konsultacji społecznych odbywają się zarówno spotkania bezpośrednie z zainteresowanymi danym tematem, jak i zbierane są wagi w formie papierowej lub elektronicznej.

Ale od początku – konsultacje społeczne są jedną z popularniejszych form udziału mieszkańców i mieszkanki w rządzeniu i współdecydowaniu o tym, co się dzieje zarówno w mieście, jak i kraju. Polegają one na zbieraniu opinii/uwag do konsultowanych dokumentów. Pamiętaj – jest to integralna część tworzenia wspólnoty i jeden z filarów szeroko pojętej demokracji.

Aby konsultacje społeczne w pełni spełniły swoją rolę, powinny być oparte na SIEDMIU ZASADACH KONSULTACJI, które zostały w 2012 roku opracowane przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji. Znajdziesz je na: www.gov.pl/cyfryzacja/jak-prowadzimy-konsultacje

W Słupsku obowiązuje Regulamin Konsultacji Społecz-

nych, który szczegółowo określa reguły prowadzenia konsultacji. Informacje dotyczące prowadzonych konsultacji dostępne są w Biuletynie Informacji Publicznej w zakładce "Dialog społeczny w mieście – konsultacje społeczne" oraz na stronie www.slupsk.pl.

Konsultacje publiczne, bo tak mówi się o nich najczęściej w kontekście całego kraju, w większości odbywają się poprzez udostępnienie dokumentów na stronie www.konsultacje.gov.pl, gdzie zamieszczane są wszystkie dokumenty o zasięgu ogólnokrajowym, na temat których poszczególne ministerstwa chcą poznać opinie mieszkańców i mieszkanki Polski.

Twoje zdanie jest ważne zarówno, gdy chodzi o tematy lokalne, jak i ogólnokrajowe. Pamiętaj jednak, aby nie podchodzić do konsultacji nieprzygotowanym/a – warto, abyś za każdym razem zapoznał/a się z dokumentem oraz materiałami informacyjnymi, które powinny być dotychczas do konsultowanych dokumentów.

Pomimo tego, że wyniki konsultacji nie jest wiążący dla władz, są one niezwykle istotne i za każdym razem brane pod uwagę w momencie podejmowania ostatecznej decyzji.

MASZ PRAWO DO INFORMACJI!

Wybierając przedstawicieli do władz miasta, gminy, powiatu, województwa, kraju dostajesz prawo do sprawdzania tej władzy. Jednym z narzędzi kontroli jest dostęp do informacji publicznej. Art. 61 ust. 1 Konstytucji mówi, że "Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa".

O CO MOŻESZ PYTAĆ?

O WSZYSTKIE DOKUMENTY, BĘDĄCE W POSIADANIU ORGANÓW WŁADZY PUBLICZNEJ (MIASTA, GMINY, MINISTERSTWA) CZYLI NP. UMOWY ZAWIERANE PRZEZ MIASTO SŁUPSK, O PROJEKTY I DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ MIASTO, DZIAŁANIA GMINY W KONKRETNEJ SPRAWIE. W SŁUPSKU POJAWIAŁY SIĘ NAWET PYTANIA O TO, ILE ZARABIAJĄ URZĘDNICY, CZYLI O WYDAWANIE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH.

Wniosek możesz złożyć w dowolnej formie: wysłać mailem, pocztą, za pomocą elektronicznego formularza (e-puap), faksem czy zanieść do urzędu. Pamiętaj o podaniu podstawy prawnej (żeby urząd nie miał wątpliwości, że wnioskujesz o informację publiczną), czyli napisz na przykład: "Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001 r. zwracam się z prośbą o udostępnienie informacji w następującym zakresie (...)".

Możesz też wskazać formę, w jakiej chcesz otrzymać odpowiedź – listownie, mailem, skany dokumentów a może chcesz odwiedzić Urząd i przejrzeć dokumenty na miejscu. Wszystkie wnioski i odpowiedzi muszą być publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej. Jak już się pewnie zorientowałeś/eś – BIP to prawdziwa skarbnica wiedzy o mieście!

**BIULETYN INFORMACJI
PUBLICZNEJ
+
STRONY INTERNETOWE
+
MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE
=
WIEDZA O MIEŚCIE**

BIULETYN INFORMACJI PUBLICZNEJ czyli skąd czerpać wiedzę o mieście

Skrót BIP bardzo często przewija się w mediach, podczas konferencji prasowych czy posiedzeń Rady Miasta. Jest to jedno z najważniejszych miejsc dla miejskiego demokracji, skarbnica wiedzy na temat tego, co dzieje się w Urzędzie i w mieście.

W BIP-ie znajdziesz praktycznie wszystko – od ogłoszeń o pracę i informacji o

przetargach, po zawarte umowy, wnioski o dostęp do informacji publicznej i odpowiedzi na nie, zarządzenia i ogłoszenia Prezydenta, uchwały Rady Miejskiej oraz konkursy dla organizacji pozarządowych. Chcesz wiedzieć, co się aktualnie dzieje w mieście? Zajrzyj na stronę bip.um.slupsk.pl i dodaj BIP do ulubionych! Będziesz zawsze na bieżąco.

TRÓJPODZIAŁ WŁADZY

Ojcem takiego podziału był Monteskiusz. Władza ustawodawcza, władza wykonawcza i władza sądownicza są trzema filarami demokratycznego państwa.

Prezydent Miasta jest władzą wykonawczą. Jest wybierany przez mieszkańców i mieszkanki w powszechnych, tajnych, bezpośrednich i równych wyborach na 5 letnią kadencję. Co to oznacza? Nie mniej, nie więcej niż to, że otrzymuje od mieszkańców ogromny kredyt zaufania i miasto we współzarządzanie na 5 lat.

Władza wykonawcza w samorządzie oznacza realizowanie uchwał podejmowanych przez Radę Miejską. Prezydent może być inicjatorem pewnych działań, jednakże wykonuje je tylko wtedy, kiedy zostaną one przyjęte przez Radnych na sesji, czyli comiesięcznych obradach – ale o tym później.

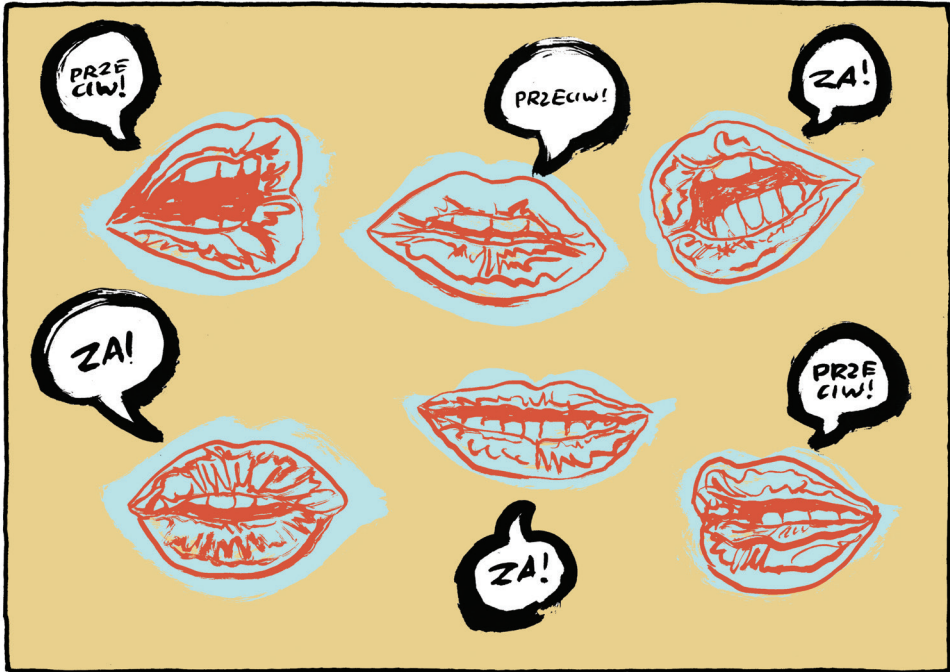
Prezydent Miasta i Prezydent RP pełnią takie same role, tylko na innych szczeblach – Prezydent RP również jest władzą wykonawczą i wykonuje działania, które zostały przyjęte przez Sejm i Senat. Jest on także wybierany przez mieszkańców i mieszkanki Polski w wolnych, tajnych, bezpośrednich i równych wyborach na kadencję 5 lat.

W Polsce Prezydent kraju pełni rolę reprezentacyjną, jest zwierzchnikiem sił zbrojnych, najważniejszą osobą w państwie, która stoi na straży Konstytucji i jest gwarantem ciągłości władzy w państwie. Uprawnienia Prezydenta oraz jego zadania są określone w Konstytucji RP, niektóre wskazywane są w odrębnych ustawach.

Pamiętaj, że Twój udział w wyborach zarówno na Prezydenta Miasta, jak i Polski, jest niezwykle istotny – jeżeli skończyłeś/łaś 18 lat i masz czynne prawo wyborcze, nigdy nie zastanawiaj się, czy warto uczestniczyć w wyborach. WARTO – decyduj o tym, kto będzie głową miasta i kraju.

RADA MIEJSKA

Przejdźmy do władzy ustawodawczej, czyli na szczeblu samorządowym uchwałodawczej (Rada Miejska podejmuje uchwały) – w samorządzie pełni ją Rada Miejska (Gminy, Powiatu). To ona "mówi" prezydentowi, co ma robić podejmując uchwały na sesjach. W Słupsku w skład Rady Miejskiej wchodzi 23 radnych z różnych partii i ugrupowań politycznych, na czele Rady stoi Przewodnicząca oraz dwóch Wiceprzewodniczących.

Radni są wybierani do Rady również na pięcioletnią kadencję (od 2019 roku na 5 letnią kadencję) – wybory te przeprowadza się w tym samym czasie, co wybory na prezydenta miasta. Radni, podobnie jak Posłowie, są Twoimi reprezentantami – Twój udział w wyborach do Rady Miejskiej oraz do Sejmu jest zatem niezwykle ważny, ponieważ każdy z nas powinien podjąć decyzję o tym, kto ma go reprezentować na szczeblu władzy uchwałodawczej/ustawodawczej.

Słupscy radni pełnią dyżury (terminy znajdziesz w BIP-ie), w trakcie których każdy może do nich przyjść, porozmawiać i np. wskazać temat, który wg niego powinien zostać poruszony. Pamiętaj, że ani Prezydent, ani Radni nie są w stanie dotrzeć do każdego zakątka miasta i dostrzec tych problemów, które widzą mieszkańcy i mieszkanki.

Warto znać Radnych ze swojego okręgu.
Oni mogą Wam naprawdę pomóc!

ZADANIA SAMORZĄDU / PAŃSTWA

Samorząd, jak sama nazwa wskazuje, rządzi sam, jednakże na podstawie pewnych wytycznych wskazanych w ustawach. Zadania samorządów wskazane są w Ustawie o samorządzie gminnym – w art. 7 ust. 1 ustawy wyliczone zostały zadania, które musi realizować samorząd i są to m. in. działania w zakresie gminnych dróg, ulic, mostów, gospodarki nieruchomościami, ochrony środo-

wiska, edukacji publicznej, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami czy kultury fizycznej i turystyki. Punktów tych jest 20 i dotyczą praktycznie każdego obszaru naszego codziennego życia.

Zadania państwa wskazane są w konstytucji i są bardzo podobne, jak zadania samorządu, tyle że obejmują swoim zasięgiem cały kraj.

CZY WIESZ, ŻE...

- W Słupsku masz wpływ na regulamin Słupskiego Budżetu Partycypacyjnego? Możesz zostać członkiem zespołu, który opracowuje zasady lub wziąć udział w konsultacjach.
- Możesz bezpośrednio doradzać Prezydentowi. Wystarczy, że zaangażujesz się w działalność jednej z 11 rad konsultacyjnych.
- Możesz śledzić sesje Rady Miejskiej on-line. Może właśnie na jednej z nich Radni decydują o przyszłości ważnej inwestycji na Twoim osiedlu.
- Miasto przeznaczają prawie 6.000.000 zł dla organizacji pozarządowych na realizację

zadań publicznych? Jakże to zadania? Dowiesz się z uchwalanego corocznie Programu Współpracy Miasta Słupska z Organizacjami Pozarządowymi.

● W Słupsku działa ponad 300 organizacji pozarządowych. Na pewno znajdziesz coś dla siebie. Działaj!

● Masz wpływ na kształt inwestycji miejskich. Wystarczy, że weźmiesz udział w konsultacjach. Do tej pory mieszkańcy i mieszkanki konsultowali przebudowę ulic, projekt budowy hali widowiskowo-sportowej czy boiska i plac zabaw realizowane w ramach Słupskiego Budżetu Partycypacyjnego. Konsultowany też

był jeden z największych projektów w ostatnich latach – projekt rewitalizacji (rewitalizacja - dosłownie: przywrócenie do życia, ożywienie, jest to zespół działań społecznych, infrastrukturalnych, kulturalnych, których celem jest przekształcenie obszaru będącego w kryzysie).

● Masz ponad 2.000.000 zł na realizację swoich pomysłów. Zgłoś zadanie w Słupskim Budżecie Partycypacyjnym albo Inicjatywie Lokalnej i miej wpływ na to, co się dzieje w mieście!

● Prezydent oraz jego zastępcy co miesiąc przyjmują interesantów? Na tych spotkaniach możesz porozmawiać na tematy związane z miastem bądź poruszyć dotyczący Cię problem związany z szeroko rozumianym funkcjonowaniem samorządu.

● Możesz być inicjatorem/inicjatorką uchwały Rady Miejskiej.

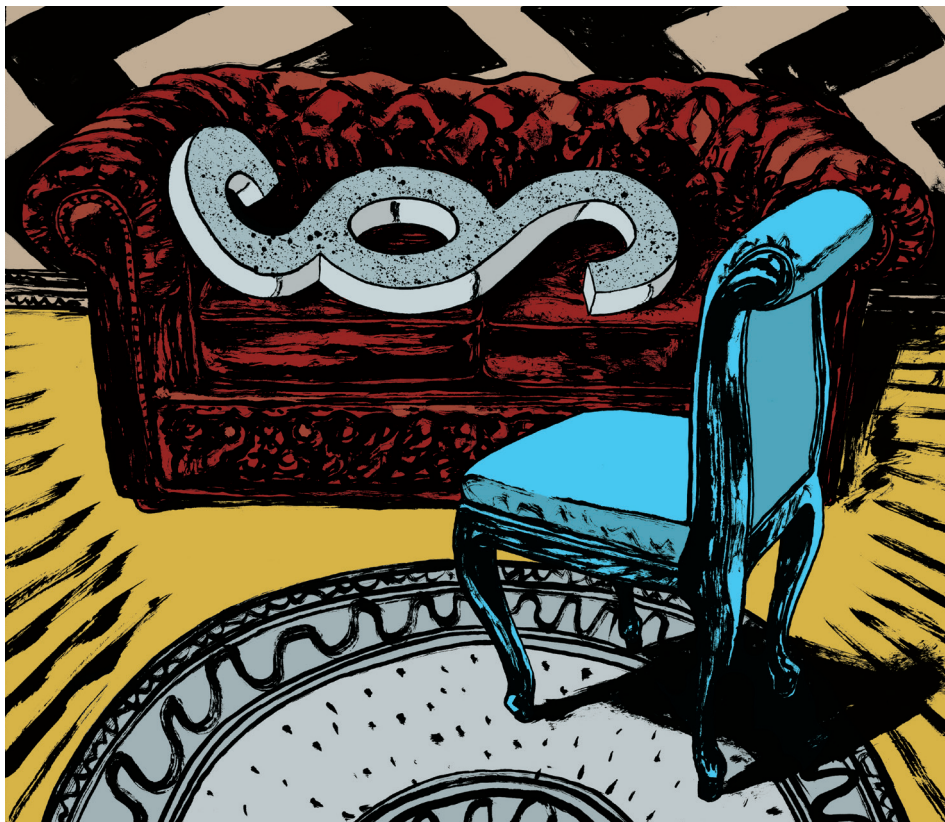
Ilustracja na podstawie obrazu Jana Chrzcieleń Lampi

NA ILUSTRACJI STANISŁAW MAŁACHOWSKI
MARSZAŁEK RZECZYPOSPOLITEJ W LATACH
1788-1792.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Co dwa miesiące w każdy drugi czwartek miesiąca w Urzędzie Miejskim przyjmuje przedstawiciel Rzecznika Praw Obywatelskich, który stoi na straży wolności, praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji oraz w innych aktach normatywnych. Jeżeli uważasz, że Twoje prawa, jako obywatela, są naruszane lub zagrożone – możesz się zgłosić i uzyskać bezpłatną poradę.

Szczegóły na www.slupsk.pl

Miejski Rzecznik Konsumentów

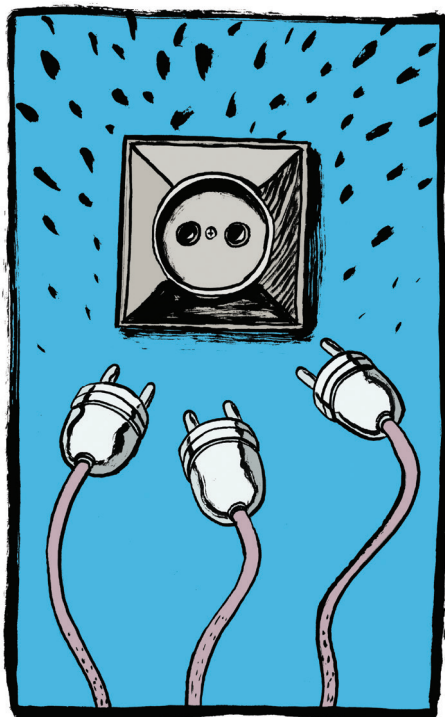
Jeżeli jako klient-konsument zostałeś oszukany przez sprzedawcę – w sklepie czy firmie (np. kupując usługi) pomoże Ci Miejski Rzecznik Konsumentów.

ul. Jana Pawła II 1/ pokój 25
nr tel: +48 59 810 52 93
e-mail: mrk@um.slupsk.pl

Punkty Nieodpłatnych Porad Prawnych

W każdym powiecie (Miasto Słupsk funkcjonuje na prawach powiatu) dla mieszkań i mieszkańców są dostępne Punkty Nieodpłatnych Porad Prawnych. Informacji o godzinach otwarcia i adresach szukaj na stronie lub w BIPie swojego miasta.

KONTAKTY

CENTRUM INICJATYW OBYWATELSKICH
AL. SIENKIEWICZA 19 (II PIĘTRO)
TEL/FAX: +48 59 840 29 20

@ CIO@CIO.SLUPSK.PL
WWW.CIO.SLUPSK.PL

URZĄD MIEJSKI W SŁUPSKU
PL. ZWYCIĘSTWA 3
TEL.: + 48 59 848 83 00
@ URZAD@UM.SLUPSK.PL
WWW.SLUPSK.PL

SŁUPSKIE CENTRUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH
I EKONOMII SPOŁECZNEJ
UL. NIEDZIAŁKOWSKIEGO 6
TEL: +48 59 848 79 21

WOJCIECH STEFANIEC (ur. 1980)

Grafik, plakacista, twórca okładek do książek, gazet i albumów muzycznych. Autor kilkunastu komiksów, z czego *NOIR* (2013) i *Wróć do mnie, jeszcze raz* (2016) otrzymały nagrodę Polskiego Stowarzyszenia Komiksowego za najlepszy album roku. Zdobył również III miejsce w kategorii dzienniki regionalne w konkursie Grand Front 2011 za okładkę z dnia 13 stycznia 2011 r.

Urodził się i żyje w Słupsku.

ISBN: 978-83-940894-7-4

CENTRUM INICJATYW OBYWATELSKICH

TEKST: CENTRUM INICJATYW OBYWATELSKICH
URZĄD MIASTA SŁUPSK (IWONA CHRAPKOWSKA-WIELGOMAS, MONIKA SZAFRAŃSKA)
ILUSTRACJE / SKŁAD: WOJCIECH STEFANIEC

ZADANIE "SOLIDARNOŚĆ EKONOMICZNA"
WSPÓŁFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW OTRZYMANÝCH OD NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI - CENTRUM ROZWOJU
SPOŁECZENSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH PROGRAMU FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH

Słupsk

CENTRUM
INICJATYW
OBYWATELSKICH
SŁUPSK

FIO